

UCHWAŁA Nr 277 / 6742 / 13
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 8 października 2013 r.

**w sprawie zaopiniowania projektu uchwały Sejmiku Województwa
Podkarpackiego w sprawie ustanowienia – na terenie województwa
podkarpackiego – roku 2014 Rokiem Rodziny Ulmów.**

Na podstawie art. 41 ust.1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.) i § 29 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 Statutu Województwa Podkarpackiego stanowiącego załącznik do Uchwały Nr X/103/99 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 września 1999 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 1999r. Nr 28, poz. 1247, z 2002r. Nr 54 poz.1101, z 2008r. Nr 55, poz. 1449),

**Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Pozytywnie opiniuje się projekt uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie ustanowienia – na terenie województwa podkarpackiego – roku 2014 Rokiem Rodziny Ulmów, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwałę przekazuje się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Lucjan Kuźniar

-PROJEKT

**UCHWAŁA NR.....
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO**

z dnia

**w sprawie ustanowienia – na terenie województwa podkarpackiego –
roku 2014 Rokiem Rodziny Ulmów.**

Na podstawie § 19 ust. 2 Uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 września 1999 r. w sprawie uchwalenia Statutu Województwa Podkarpackiego (Dz. Urz. Woj. Podk. z 1999 r. Nr 28 poz. 1247 z późn. zm.)

**Sejmik Województwa Podkarpackiego
uchwała, co następuje:**

§ 1

W 70. rocznicę śmierci Rodziny Ulmów z Markowej, która jest symbolem wszystkich Polaków zamordowanych przez Niemców podczas II wojny światowej za udzielanie pomocy Żydom, rok 2014 ustanawia się Rokiem Rodziny Ulmów.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sprawdzono
pod względem
formalno-prawnym

RADCA PRAWNY
mgr Anna Łopuch
Rz-P-140

Uzasadnienie do uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w sprawie ustanowienia roku 2014 Rokiem Rodziny Ulmów

24 marca 1944 r. niemieccy żandarmi zamordowali w Markowej (obecnie powiat łańcucki, województwo podkarpackie) Józefa i Wiktorię Ulmów, ich nieletnie dzieci: Stanisławę, Barbarę, Władysława, Franciszka, Antoniego, Marię oraz ukrywanych przez nich Żydów: pięciu mężczyzn z Łańcuta o nazwisku Szall (imiona nieznane) oraz trzy kobiety z Markowej Gołdę i Laję Goldman a także córkę jednej z nich o nieznanym imieniu. Ulmowie od II połowy 1942 r. ukrywali ich w swoim domu położonym na uboczu wsi. Ta straszliwa zbrodnia w wyniku której zamordowano nie tylko dorosłych, ale także dzieci i będącą w dziewiątym miesiącu ciąży Wiktorię, miała na celu zniechęcenie innych mieszkańców regionu do dalszego ukrywania Żydów.

Przez cały okres powojenny pamięć o Rodzinie Ulmów była obecna wśród mieszkańców Markowej jednak wzmianki o tej tragicznej historii jedynie incydentalnie pojawiały się w prasie oraz publikacjach naukowych. W 1995 r. Józef i Wiktoria zostali odznaczeni przez Yad Vashem medalem Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata. Szerzej wiedza na temat historii Rodziny Ulmów oraz tragicznej śmierci ich oraz ukrywanych Żydów zaczęła być znana dopiero w pierwszych latach XXI wieku. Wpływ na to miała decyzja Kościoła Katolickiego, który w 2003 r. wszczął proces beatyfikacyjny (dziś jest już prowadzony na szczeblu watykańskim) Rodziny Ulmów oraz odsłonięcie w 2004 r. w sześćdziesiątą rocznicę zbrodni pomnika poświęconego tej Rodzinie, który został ufundowany przez Gminę Markowa oraz jej mieszkańców. Uroczystości 24 III 2004 r. zgromadziły rzesze ludzi. Obecny był m.in. ks. Abp. Józef Michalik Metropolita Przemyski oraz Abraham Segal jeden z dwudziestu Żydów, którzy przeżyli okupację w chłopskich domach w Markowej. Uroczystości te (także odbywające się każdego kolejnego roku) były szeroko prezentowane w regionalnych oraz ogólnopolskich mediach. W 2004 r. pojawiły się także pierwsze szersze publikacje na temat Rodziny Ulmów przygotowane przez Mateusza Szpytmę, wydawane m.in. przez Instytut Pamięci Narodowej także w j. angielskim. W 2006 r. podczas nadania Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Markowej imienia Sług Bożych Rodziny Ulmów w Markowej obecny był m.in. Janusz Kurtyka Prezes IPN, Kazimierz M. Ujazdowski Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, David Peleg Ambasador Izraela w Polsce, a także żydowska młodzież ze szkoły wyznaniowej w Jerozolimie. W lutym 2010 Prezydent Lech Kaczyński odznaczył pośmiertnie Józefa i Wiktorię Ulmów Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2008 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego jednomyślnie przyjął uchwałę o budowie w Markowej „Muzeum Polaków Ratujących Żydów na Podkarpaciu im. Rodziny Ulmów” W 2010 r. został rozstrzygnięty konkurs na jego projekt, a we wrześniu 2013 r. wyłoniono wykonawcę tej inwestycji.

Rodzina Ulmów jest obecnie nie tylko w Polsce, ale i poza granicami kraju synonimem tych wszystkich Polaków, którzy zginęli za pomoc Żydom. Odwołania te pojawiają się bardzo często w różnorodnej prasie niezależnie od sympatii politycznych redakcji i dziennikarzy. Historia życia Ulmów jest również dostępna na (odwiedzanej powszechnie przez ludzi z całego świata) stronie internetowej Yad Vashem (www.yadvashem.org/yv/en/righteous/stories/ulma.asp). W jednej z ostatnich wystaw „I am My Brother's Keeper” zorganizowanych przez ten Instytut, dotyczącej całej okupowanej Europy, historia Rodziny Ulmów jako jedyna z okupowanej Polski znalazła się w gronie pięciu pokazanych przypadków

ukrywających Żydów, którzy ponieśli „najwyższą cenę życia” (www.yadvashem.org/yv/en/exhibitions/righteous/ulma.asp).

Najnowsze badania socjologiczne prowadzone przez Uniwersytet Rzeszowski wskazują, że Ulmowie znajdują się w ścisłym gronie tych bohaterów Rzeszowszczyzny, z których dzisiejsi mieszkańcy Podkarpacia są najbardziej dumni (K. Malicki *Polacy i ich pamięć przeszłości. Studium socjologiczne pamięci zbiorowej na przykładzie regionu podkarpackiego*, Kraków 2012). Ulmowie zaliczani są powszechnie do grona najwybitniejszych reprezentantów naszego regionu (Wielcy Polacy z Galicji i Kresów Południowo-Wschodnich, red. J. Marciak Kozłowska, Białystok 2013, s. 461-468, 553-555).

Mając powyższe na uwadze inicjatywa ustanowienia roku 2014 Rokiem Rodziny Ulmów w województwie podkarpackim jest w pełni uzasadniona i bez wątpienia przyczyni się do podkreślenia jej nierozwalnych związków z województwem podkarpackim oraz rozszerzy wiedzę o tej szlachetnej Rodzinie wskazując na pozytywne wzorce zachowań w trudnym czasie naszych dziejów jakim była okupacja niemiecka.

Radosław Myszczarski

Ulma

Radosław